

Nr 263.

Av herr **Tamm** m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående omorganisation av domsagoförvaltningen m. m.

I Kungl. Maj:ts proposition nr 252 har bl. a. föreslagits principiellt förbud för häradshövding att mottaga sådana uppdrag som avses i 4 § 2 mom. civila avlöningsreglementet.

Den omständigheten att man i vårt land liksom i utlandet ansett sig böra relativt högt avlöna domarkåren synes emellertid icke böra medföra ett sådant förbud. Ett ovillkorligt förbud synes ej heller nödvändigt av den grund att häradshövdingen bör vara oberoende i ekonomiskt hänseende och att anledningar till misstanke om bristande oväld böra undanröjas. Bestämmelserna i 4 § 2 mom., enligt vilka förenandet av uppdrag skall prövas av Kungl. Maj:t, torde nämligen utgöra tillräcklig garanti lika väl ifråga om häradshövdingarna som ifråga om flertalet övriga domare och de andra högre tjänstemän, beträffande vilka kravet på oväld gör sig lika starkt gällande. Någon anledning att ställa häradshövdingarna i annan ställning än övriga under civila avlöningsreglementet hörande tjänstemän synes därför icke föreligga, under det å andra sidan vikten av att domaren icke helt uteslutes från varje kontakt med det praktiska livet kräver beaktande. Vad i propositionen anföres om behovet att häradshövding alltjämt gives rätt att mottaga skiljedomsuppdrag synes även tala för restriktionernas begränsning enligt 4 § 2 mom. I varje fall torde med ordförandeskap och uppdrag att vara ensam domare i skiljenämnd böra jämsställas uppdrag, som givas av parterna gemensamt.

I allmänhet skulle häradshövdingarna erhålla minskade löneinkomster genom den i ovannämnda proposition föreslagna löneregleringen. På grund härav föreslås i propositionen, att de äldre häradshövdingar, som övergå till ny stat, skola erhålla viss lönekomensation. Dennas storlek är emellertid svår att beräkna.

Genom nedsättning av pensionsåldern från 70 till 67 år förorsakas de äldre häradshövdingarna en viss inkomstminskning. Ävenså framkallas för dem förluster genom att deras slutlöner ingå i ett avlöningssystem, som är grundat på avlöningar för den tidigare tjänstgöringen på domarbanan, av vilka de äldre häradshövdingarna icke kommit i åtnjutande. De häradshövdingar som började domarbanan före ikraftträdandet av 1918 års domsagostadga hava överhuvud icke åtnjutit någon ersättning för sin tjänst som notarier vid domarkansli och i hovrätten. De hava därefter, som t. f. fiskaler

och assessorer i hovrätt, endast erhållit ytterst obetydlig betalning och som fasta adjunkter vida mindre än assessorerna sedermera erhållit.

Med hänsyn till det nu anförda och då det synes angeläget att så många som möjligt av de äldre häradshövdingarna, utan känsla av att de blivit orättvist behandlade, övergå å den nya staten, synas vissa jämkningar i det framlagda förslaget påkallade.

Vid beräklandet av den förutvarande löneinkomsten synes riktigt att lägga en period av 10 år t. ex. 1930—1939, till grund och att härvid ingen hänsyn tages till åren 1940—1942 med deras alldeles särskilda förhållanden. Läggas åren 1930—39 till grund för beräkningen av medelinkomsten torde därav följa, att den därefter inträdda höjningen av det rörliga tillägget och kristilläggets tillkomst samt minskningen i ersättningen för förlorad lösen för inteckningsförnyelserna icke kunna, såsom i propositionen anföres, föranleda annan beräkningsgrund än den domsagoutredningen använt.

Vad angår de häradshövdingar, som kvarstå å äldre stat, synas de principiellt böra bibehållas vid sina nuvarande löneförmåner, däri inräknat rätten att kvarstå till 70 år och rätten till semester och annan ledighet. Statsmakterna böra ej med hot om försämrad ställning tvinga tjänsteman med fullmakt å tjänsten och därmed förenade förmåner att övergå på ny stat. Till dessa häradshövdingar bör därför utgå ersättning för förlorad lösen för inteckningsförnyelser och stämpelprovision samt för i övrigt förlorad lösen. I de fall då, nuvarande löseninkomster kunna anses orimligt höga, bör dock, efter prövning av varje särskilt fall, en viss begränsning av lösens-ersättningen kunna äga rum.

Med hänvisning till ovanstående hemställes,

att riksdagen vid behandlingen av Kungl. Maj:ts proposition nr 252 måtte beakta här anförda synpunkter.

Stockholm den 27 maj 1942.

Gustaf Tamm.

A. Ivar Anderson.

Gustaf Velander.
